

אמרו בכאן שתי לשונות אליבי דר' מאיר, אבל החילוק של התוס' כאן משום דלא סמכה דעתה עליה, וכן פירשבי"ם (ב"ב קכח') אבל בב"ק (יב' א') פירשו התוס' בהא דאין גובין מיתמי מעבדים, ואע"ג דלענין דאורייתא כמו שבועה ואונאה חשיבי עבדא כמקרקעי, אבל לענין מידי דרבנן לגבות מיתמי ומלקוחות למ"ד שעבודא לאו דאורייתא אמרינן עבדא כמטלטלי דמי ולא גבי.

וּנְרָאָה בְּטַעַם שֶׁהַתּוֹס' כֵּאֵן אֵינָם מַחְלִיקִים בְּהֵכֵל בֵּין דְּאוֹרֵייתָא לְדִרְבָּנָן מִשּׁוּם דֶּהַתּוֹס' בְּקִדּוּשֵׁין (יג' ב') ד"ה אר"פ, כתבו דבמלוה הכתובה בתורה לכר"ע שעבודא דאורייתא, ולכן כיון שמוקמינן כאן כר' מאיר, ור' מאיר הא אית לי' בכתובות (נו' ב') דכתובה דאורייתא והוי כתובה מלוה הכתובה בתורה, וכן כתבו התוס' בכתובות שם (נו' א') ולכן חילקו התוס' כאן אליבי דר' מאיר בענין אחר משום דלא סמכה דעתה.

שם במשנה כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה יש לשאול למה לא חשיב במשנה גם שאין נושאים את כפיהם לפי המבואר כתובות (כד' ב') שזר הנושא את כפי' עובר בעשה ופירש"י דכתיב כה תברכו אתם ולא זרים ולא הבא מכלל עשה הוא.

וּרְאִפְשָׁר כֵּיוֹן שֶׁכֵּהֵן שְׂאִינוּ עוֹלָה לְדוֹכֵן עוֹבֵר בְּשִׁלְשָׁה עֲשֶׂה, כֵּה תִּבְרְכוּ אִמּוֹר לָהֶם וְשִׁמוּ אֶת שְׁמִי (סוטה לה' ב') ואתא הספק של שלשה עשיות ודחי ספק לאו הבא מכלל עשה של איסור זרות לנשיאת כפים, [וכמ"ש הרשב"א בחדושי' הובא בש"מ כתובות (לט' ב') ובתוס' ר"ע על משניות יבמות פ"ב שעשה דוחה לאו הבא מכלל עשה] ואולי דספק עשה של ספק כהן דחי לאו הבא מכלל עשה של ספק זרות, וכ"ש כאן שבספק כהן יש שלשה עשיות, ולא דמי להך מתניתין דלקמן שאם הי' שניהם כהנים אין מטמא להם ולא אמרינן אתא עשה של ספק טומאת קרובים ודחי ספק ל"ת של טומאת כהנים, חדא שהרי בטומאת כהנים יש עשה ול"ת כמבואר ב"מ (ל' א') ועוד אם

יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְּלַעֲנִין שֶׁאֵר הָאֵב מֵה זֶה סָבְרָא לְחַלֵּק בֵּין אִם הִיתָה לִידָתוֹ בְּקִדּוּשָׁה אוֹ שֶׁלֹּא בְּקִדּוּשָׁה כֵּיוֹן שֶׁהִיתָה הוֹרְתָן שֶׁלֹּא בְּקִדּוּשָׁה, וְלַחֲלֹק בֵּין אִם הִיתָה הַלִּידָה בְּקִדּוּשָׁה זֶה אֵין סָבְרָא רַק לַעֲנִין שֶׁאֵר הָאֵם, וְעוֹד לַעֲנִין חֲלִיצָה וַיְבוֹם אִם הָאֵב הוּא נִכְרִי הֵיאֵךְ שִׁיךְ גְּבִייתוֹ חֲלִיצָה אוֹ וַיְבוֹם, שֶׁהָרִי וַיְבוֹם בְּאַחִין מִן הָאֵב תִּלִּי רַחֲמָנָא.

אֲבָל לְהַתּוֹס' בְּכוֹרוֹת (מו' א') ד"ה נְתִיגִירָה הִי' לָהֶם הַגִּירָסָא כֵּאֵן וְקִתְנִי וְאֵין חֲיִיבִין עֲלֶיהֶן מִשּׁוּם אֲשֶׁת אַח, וְיִלִּיף רַבָּא דֵּאֵין אֵב לְמַצְרִי דוֹקָא מְרִישָׁא וְשֶׁלֹּא כְּגִירָסָת רִשְׁי' עִי"ש, וְנִרְאָה לֵאמֹר שְׂרִשְׁי' וְתוֹס' לְטַעֲמִיהוּ דִּהְנֵה בְּקִדּוּשֵׁין (יח') לַעֲנִין לֹוֹת מַעוֹת מִן הָגֵר שֶׁנִּתְגִּיירוּ בְּנֵי עַמּוֹ, לְפִירְשְׁי' שֶׁם שֶׁאִם הִיתָה לִידָתָן בְּקִדּוּשָׁה מִיִּחְלָפָא בִּישְׂרָאֵל וּמִחֲמִירִין עֲלֵיהוּ כְּדֵין יִשְׂרָאֵל מִדְּרַבָּנָן, וְלִכֵּן לְפִירְשְׁי' שְׁגוֹרָז רַבָּנָן בְּאֵם הִיתָה לִידָתָן בְּקִדּוּשָׁה שֶׁמִּיִּחְלָפָא בִּישְׂרָאֵל וּמִדְּרַבָּנָן הִי' צְרִיכִים לְחִלּוּץ, וְאִפְ"ה לֹא חוֹלְצִין אֲבָל לְדַעַת הַתּוֹס' שֶׁם אֲדִרְבָּא אִיפְכָּא שֶׁאִם הִיתָה לִידָתָן בְּקִדּוּשָׁה וְאִם מִצְרִיכִין בֵּה חֲלִיצָה מִדְּרַבָּנָן אֲתוּ לְאַחֲלוּפִי וְלִשְׁרִיָּה כִּישְׂרָאֵל גְּמוּר, וְאִם יֵיבֵם אוֹ יִחְלֹץ לְאִשְׁתּוֹ אַחִיו שֶׁהִי' לְתַאֲוִמִּים, וְאֲתוּ לְחִלּוּץ וּלְפִטוֹר גַּם אֲשֶׁת אַחִיו שֶׁהִיתָה הוֹרְתוֹ וְלִידָתוֹ בְּקִדּוּשָׁה שֶׁהִיא זִקְקָה לְאַחִים אַחֲרִים יִשְׂרָאֵלִים גְּמוּרִים, וְס"ל לְהַתּוֹס' שְׂאִינוּ חוֹלְץ וְאֵינוּ מֵיבֵם לְאִשְׁתּוֹ אַחִיו תַּאֲוִמִּים שֶׁהִיתָה לִידָתָן בְּקִדּוּשָׁה מִשּׁוּם אַחֲלוּפִי, וְלִכֵּן פִּירְשׁוּ שִׁילִיף רַבָּא מְרִישָׁא שֶׁהִיתָה הוֹרְתָן וְלִידָתָן שֶׁלֹּא בְּקִדּוּשָׁה.

תוספות התורה
תוספות השו"ת

צ"ט' א' מאי קמ"ל כולה ר' מאיר היא ועבדא מטלטלי ומטלטלי משתעבדי לכתובה ואי בע"א הא קמ"ל עבדא כמקרקע דמי, ובתוס' ד"ה מני ר' מאיר היא, אע"ג דבכל דוכתא אמרינן תוקשו עבדים לקרקעות הכא יש לחושבם כמטלטלי שלא סמכה דעתה עליהן ע"ש.

הנה ב"ק (צו' ב') פליגי אליבי דר' מאיר אם עבדא כמקרקעי דמי או כמטלטלי, ולכן